

24.05.2022

Asia/11

§ 101

Social- och hälsovårdsnämndens utlåtande till fullmäktigemotionen väckt av ledamot Eva Biaudet m. fl. om klimakterierådgivning till Helsingfors

HEL 2022-003308 T 00 00 03

Utlåtande

Social- och hälsovårdsnämnden beslutade bordlägga ärendet.

Behandling

Social- och hälsovårdsnämnden bordlade ärendet enhälligt på förslag av ledamot Björn Månsson.

Föredragande

sektorchef i social- och hälsovårdssektorn
Juha Jolkkonen

Upplysningar

Leena Turpeinen, direktör för hälsovårds- och missbrukartjänster, telefon: 310 52481
leena.turpeinen(a)hel.fi
Maarit Sulavuori, direktör för familje- och socialtjänster, telefon: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi
Timo Lukkarinen, chef för hälsostationerna, telefon: 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Eva Biaudetin aloite_sv

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Förslag till utlåtande

Social- och hälsovårdsnämnden ger följande utlåtande till fullmäktigemotionen väckt av ledamot Eva Biaudet och 15 andra ledamöter, om klimakterierådgivning i Helsingfors:

"I motionen krävs att staden utreder hur man på bästa sätt kunde förverkliga klimakterierådgivning inom hälsovården i Helsingfors. I motionen anses det att kvinnor i övergångsåldern är en eftersatt grupp inom vården i Finland. Alla kvinnor har rätt att få förståelse om vad som händer i kroppen och erbjudas en mer effektiv vård för besvär relaterade till klimakteriet. I motionen konstateras att Finland är en föregångare inom jämställdhet, men ändå beaktas inte klimakteriesymptomen i arbetslivet.

Med klimakteriet avses den tid då aktiviteten i äggstockarna avtar eller helt slutar och mensen faller bort. Äggstockarnas östrogenproduktion minskar eller upphör då helt. Klimakteriesymptomen börjar ofta då en kvinna är 50 år, men det varierar individuellt mellan 45 och 55 år. Man anser att klimakteriet har börjat när mensen har uteblivit i ett år. År 2020 utfördes sammanlagt 1 758 358 uppdrag vid Helsingfors stads hälsostationer (inklusive besök, digitala besök, vårdamtal och brev) av vilka 0,06 berodde på klimakteriebesvär (1090 uppdrag).

Hälsorådgivning

I enlighet med 13 § i hälsovårdslagen ska kommunen ordna hälsorådgivning som bidrar till att främja hälsan och välfärden och förebygga sjukdomar hos kommuninvånarna. Hälsorådgivning ska ingå i alla hälsovårdstjänster. Kommunen ska se till att sådana hälsoundersökningar genomförs som är nödvändiga för att bevaka och främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Hälsorådgivningen och hälsoundersökningarna ska bidra till att främja arbets- och funktionsförmågan och förebygga sjukdomar samt främja psykisk hälsa och livskompetens. Hälsoundersökningar och hälsorådgivning ska också ordnas för ungdomar personer och personer i arbetsför ålder som faller utanför studerande- eller företagshälsovården.

Hälsorådgivning ingår i social- och hälsovårdssektorns serviceutbud. Vi förlitar oss främst på elektroniska kanaler och självbetjäning inom hälsorådgivningen. Helsingforsare erbjuds hälsorådgivning dygnet runt via hälsostationernas chatbot, tjänsten Omaolo och hälsoråd per telefon. Man kan kontakta hälsorådgivningen på numret 09 310 10023 i sådana hälsorelaterade frågor som inte är akuta, eller om man har frågor om hälsovårdsservicen. Hälsostationernas chatbot styr kunden att söka hälsovårdsservice på rätt ställe. Om det behövs kan chatbotten koppla kunden till stadens e-tjänster, Omaolo eller Omakanta. Man kan bedöma sitt vårdbehov i tjänsten Omaolo. Helsingfors varje hälsostation har en chatbot på webben. Chatboten identifierar ordet "vaihdevuosi" och styr kunden dit det finns mer info om klimakteriet, dess besvär och egenvård. Hälsostationernas webbplats är på adressen

www.hel.fi/terveysasemat.

Hälsovårdsproffsen är utbildade experter som kan möta kunden integrerat under hela dennes livstid och ge hälsorådgivning enligt behov. I den offentliga sjukvården utförs inte regelbundna och rutinmässiga gynekologiska undersökningar. Dessa utförs på en privat gynekologmottagning. Gynekologiska undersökningar görs endast då det är medicinskt motiverat. En undersökning kan behövas t.ex. i samband med möd-

rarådgivning eller jourmottagning då man undersöker orsaken till magont.

Enligt 14 § i hälsovårdslagen (1326/2010) ska en kommun ordna screening inom sitt område i enlighet med det nationella screeningprogrammet. En kommun kan dessutom ordna screening och hälso- granskningar för att konstatera en viss sjukdom eller dess förstadium eller för att upptäcka sjukdomsalstrare. Det erbjuds cytologisk provtagning (PAPA) för kvinnor i åldern 26-65 år i Helsingfors med fem års mellanrum. Med det cytologiska provet kan man konstatera risken för livmodercancer i ett tidigt skede. Med hjälp av undersökningen kan man också konstatera flera infektioner och virussjukdomar som kan botas. Helsingforskvinnor i åldern 50–68 år kallas till bröstcancerscreening (mammografi) vartannat år. Detta är ingen sedvanlig mottagning utan fokus är endast på provtagning eller undersökning.

Företagshälsovård

Arbetsgivare i Helsingfors ska med stöd av 4 § i L om företagshälsovård ordna företagshälsovård åt sina anställda. Omfattningen av tjänsterna bestäms i ett avtal om företagshälsovård. Lagstadgad förebyggande arbetshälsovård innebär bland annat hälsogranskningar och utredningar om arbetsplatser. Dessutom kan arbetsgivaren ordna sjukvård med allmänläkare för de anställda och övriga hälsovårdstjänster, såsom gynekologtjänster. Det är frivilligt att ordna sjukvård.

Arbetshälsovårdens primära uppgift är att tillsammans med arbetsgivaren bidra till hantering av arbetsförmågan, uppföljning och tidigt stöd. Företagshälsovården kartlägger aktivt den arbetsförmåga som kunderna själva upplever och organiserar vårdbehovet tillsammans med dem. Då är det samtidigt möjligt att diskutera frågor kring klimakteriet.

Social- och hälsovårdsnämnden konstaterar att social- och hälsovårdssektorn har förstärkt utbudet av digitala tjänster inom social- och hälsovård i enlighet med Helsingfors stadsstrategi 2021–2025 samt att hälsorådgivning ingår i de elektroniska kanalernas serviceutbud. Modellen för hälso- och välmåendecentraler och verktyget hälso- och välmåendebedömning gör det möjligt att utvärdera kundernas frågor integrerat. Genom dessa kan man hitta riskgrupper och allokera hälsorådgivning och övriga tjänster enligt behov till kunder med hälsorisker, även med hänsyn till kvinnor i övergångsåldern.

Konsekvensbedömning avseende hälsa och välmående

För vissa kvinnor går klimakteriet förbi obemärkt medan en del lider av besvär såsom värmevallningar, sömnsvärigheter och irritation under flera år. Övergångsåldern kan vara direkt hälsovådlig, eftersom conse-

24.05.2022

Asia/11

kvenserna av de hormonella förändringarna är bland annat större risk för hjärt- och kärlsjukdomar samt en snabbt framskridande benskörhet.

Det vore bra om man på de nationella hälsovårdssajterna kunde samla allmän info om frågor kring hälsa och välmående under människans hela livstid, inklusive klimakteriet. Man kunde exempelvis utnyttja guiden om klimakteriet från Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, Hälsobyns kvinnohus

www.terveyskyla.fi/naistalo."

Föredragandens motiveringar

Stadskansliet har bett social- och hälsovårdsnämnden om ett utlåtande till stadsstyrelsen om fullmäktigemotionen som gäller klimakterieråd-givning i Helsingfors, väckt av ledamot Eva Biaudet och 15 andra ledamöter. Utlåtandet ska lämnas senast 7 juni 2022.

Föredragande

sektorchef i social- och hälsovårdssektorn
Juha Jolkkonen

Upplysningar

Leena Turpeinen, direktör för hälsovårds- och missbrukartjänster, telefon: 310 52481
leena.turpeinen(a)hel.fi
Maarit Sulavuori, direktör för familje- och socialtjänster, telefon: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi
Timo Lukkarinen, chef för hälsostationerna, telefon: 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Eva Biaudetin aloite_sv

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet